

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

істотним компонентом в досягненні успішного впливу загального управління якістю на організацію. Повна мета – проаналізувати, як успішна організація діє відносно специфічного продукту або послуги, покращуючи та прагнучи перевершити його якість при першій–ліпшій можливості.

Друга область, на яку треба звернути увагу і яка є найбільш критичною – це участь працівника. Успішним зусиллям у напрямі встановлення цілей шляхом використання загального управління якістю вимагає робочу силу, яка є, як добре тренованою, так і залученою до дій з покращення процесу. Як згадано раніше, цей рівень участі часто змінюється через системи винагород та схвалень, підкреслюючи індивідуальні та командні здобутки, які мають відношення до цілей з якості.

Висновки

В доповнення до раніше сказаного, можна сказати, що безперервне навчання та тренування працівників додає стимулу до підвищення якості, покращуючи їх можливості в межах підприємства, поступово вселяючи в працівників культуру самовдосконалення, яка часто приводить до утримування важливих для організації працівників, які охоче відчувають себе складовою частиною компанії.

В результаті, працівники більш готові взяти на себе додаткову відповідальність, спілкуватись між собою ефективніше, діяти творчо і бути частиною системи, яка безпосередньо пов'язана із задоволенням потреб споживача у загальному управлінні якістю.

Список використаних джерел

1. Dickenson R. R., Campbell DR, Azarov VN Quality management implementation in Russia strategies for change // International Journal of Quality & Reliability Management. 2000. Vol. 17. № 1; Kuznetsov M. Yu. Zahalne upravlinnia yakistiu: navch. dopomoha. Tiumen: Vyd-vo Tiumenskoho derzhavnoho universytetu, 2009.

якістю: навч. допомога. Тюмень: Вид-во Тюменського державного університету, 2009.

2. Zarubizhnyi dosvid z upravlinnia yakistiu produktsii: zb. nauk. prats / nauk. red. R.I. Lymachivskyi. – Kirovograd: KDTU, 2002.–388c.

3. Arenkov I.A., Bahiev Ye.H. Benchmarking ta marketynhovi rishennia. – SPb.: Izd-vo SPbUEF, 1997. – 215 s.

4. Formuvannia rynkovykh videnosin v Ukrayini: zb. nauk. prats / nauk. red. I.K. Bodnar. – Kyiv: ITD, 2007.– Vypusk 9 (76)–188c.

5. Matviishyn Ye. H. Metodichni vkazivki do vychvcheniya modulja «Sistema upravlinnia yakistiu osvity vyshchyk navchalnykh zakladiv» dyscyplini «Derzhavna polityka i upravlinnia v osviti» : nauk. – metod. Rozrobka / Ye. H. Matviishyn, S. M. Romashko. – K. : NADU, 2009. – 44 s.

Reference

1. Dickenson R. R., Campbell DR, Azarov VN Quality management implementation in Russia strategies for change // International Journal of Quality & Reliability Management. 2000. Vol. 17. № 1; Kuznetsov M. Yu. Zahalne upravlinnia yakistiu: navch. dopomoha. Tiumen: Vyd-vo Tiumenskoho derzhavnoho universytetu, 2009.

2. Zarubizhnyi dosvid z upravlinnia yakistiu produktsii: zb. nauk. prats / nauk. red. R.I. Lymachivskyi. – Kirovograd: KDTU, 2002.–388s.

3. Arenkov I.A., Bahiev Ye.H. Benchmarking ta marketynhovi rishennia. – SPb.: Yzd-vo SPbUEF, 1997. – 215 s.

4. Formuvannia rynkovykh videnosin v Ukrayini: zb. nauk. prats / nauk. red. I.K. Bodnar. – Kyiv: ITD, 2007.– Vypusk 9 (76)–188s.

5. Matviishyn Ye. H. Metodichni vkazivki do vychvcheniya modulja «Sistema upravlinnia yakistiu osvity vyshchyk navchalnykh zakladiv» dyscyplini «Derzhavna polityka i upravlinnia v osviti» : nauk. – metod. Rozrobka / Ye. H. Matviishyn, S. M. Romashko. – K. : NADU, 2009. – 44 s.

П.Т. КОЛІСНИЧЕНКО,

к.е.н., науковий співробітник Уманського державного педагогічного університету

Зарубіжний досвід регулювання економічної безпеки підприємств

В статті проаналізовано зарубіжний досвід регулювання економічної безпеки підприємств, виділено основні світові системи економічної безпеки та обґрунтовано їх специфіку, детально висвітлено основні тенденції їх розвитку, обґрунтовано напрями розвитку національної системи економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека, підприємство, підприємництво, зарубіжний досвід.

П.Т. КОЛІСНИЧЕНКО,

к.э.н., научный сотрудник Уманского государственного педагогического университета

Зарубежный опыт регулирования экономической безопасности предприятий

В статье проанализирован зарубежный опыт регулирования экономической безопасности предприятий, выделены основные мировые системы экономической безопасности и обосновано их специфику, подробно освещены основные тенденции их развития, обоснованы направления развития национальной системы экономической безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность, предприятие, предпринимательство, зарубежный опыт.

P. KOLISNICHENKO

PhD in Economics, Fellow Uman State Pedagogical University

Foreign experience of regulation of economic security companies

The article analyzes the foreign experience of regulation of economic security companies; the main global system of economic security and justify their specificity, highlighted the main trends of development, the directions of national economic security systems.

Keywords: economic security, enterprise, entrepreneurship, international experience.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день проблема економічної безпеки підприємства набула особливої актуальності, так як підприємствам доводиться функціонувати в умовах невизначеного та нестабільного ринкового середовища. Ця нестабільність вимагає від господарюючих суб'єктів постійної адаптації, пошуку нових і вдосконалення вже відомих засобів забезпечення економічної безпеки.

Важливість вивчення зарубіжного досвіду регулювання економічної безпеки підприємств зумовлена призупиненням темпів розвитку малого і середнього бізнесу, зниженням рівня платоспроможності населення, що не дозволяє покращити основні показники розвитку підприємств, досягти рівня розвинених держав, забезпечити належний та рівний доступ кожного громадянина до підприємницької діяльності.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що ефективність діяльності підприємства в ринковій економіці багато в чому обумовлена станом його економічної безпеки, особливо, в умовах нестабільності. Правильно організована система економічної безпеки дозволить підприємствам малого та середнього бізнесу протистояти як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам ефективного розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. питання забезпечення економічної безпеки стало достатньо популярним останнім часом, тому в науковій літературі широко представлені погляди науковців на цю проблематику, зокрема в працях О. Амоші, О. Барановського, І. Бланка,

З. Варнапія, Т. Васильців [1], О. Власюка, В. Геєця, Б. Губського, О. Драган [2], В. Єдинак [3], Я. Жаліла, З. Живко [4], О. Захарова [5], Д. Зеркалова [6], Л. Кислової [7], В. Мунтіяна, О. Орлика [9], І. Отенко [10], О. Тимошенко, С. Шкарлета, М. Чумаченка та ін.

Однак, попри значну увагу до проблем економічної безпеки, недостатньо дослідженими залишаються питання її забезпечення та регулювання в різних країнах світу. Вивчення зарубіжного досвіду саме в такій площині дасть змогу виробити ефективну регулятивну державну політику у сфері забезпечення економічної безпеки підприємств. Отже, метою даної статті є вивчення теоретичних засад регулювання економічної безпеки підприємств в зарубіжних країнах.

Виклад основного матеріалу. Господарювання в умовах зростання динамічності ринку, глобалізації економіки, підвищення активності конкурентної боротьби ставить перед вітчизняними підприємствами малого та середнього бізнесу вимоги щодо оперативного захисту своїх економічних інтересів. Система економічної безпеки підприємства повинна бути одним з головних елементів стратегічного управління підприємством [10, с. 5].

Практика державного регулювання національної економіки розвинутих країн засвідчує, що найкращих результатів можна досягти за ринкових умов у поєднанні з ефективною регулятивною функцією держави [8, с.22].

Дослідження закордонного досвіду свідчить, що в іноземних країнах щоразу нові вимоги з боку суспільства до забезпечення правопорядку впливають на організацію діяльності з забезпечення безпеки. Деякі розвинуті держави вже пройшли довший шлях розбудови систем економічної безпеки, ніж Україна. Вони мають вже чітко визначені нормативно-правові основи для створення та діяльності систем безпеки підприємств.

Незважаючи на наявні позитивні тенденції розвитку підприємництва в Україні, мале підприємництво в даний час знаходиться в положенні вкрай нестійкої рівноваги з високим ступенем невизначеності найближчих перспектив свого розвитку. Ця нестійкість пояснюється суперечливістю ситуації, що склалася. З одного боку, малий бізнес має величезний потенціал, який дозволяє йому зробити рішучий ривок вперед, з іншого боку, на кожному кроці він стикається з перешкодами, які гасять ці внутрішні імпульси до зростання.

Поняття «економічна безпека малого підприємства» є похідним, однак ширшим, ніж «конкурентоспроможність», оскільки має розглядатися не статично на певний момент часу, а як здатність підприємства до відтворення та ефективного використання ресурсного потенціалу.

В економічно розвинених країнах світу все більша увага приділяється питанням розробки теоретико-прикладних засад розвитку малого та середнього підприємництва, формуванню сприятливого економіко-правового середовища для ведення підприємницької діяльності. Такі фактори вважаються ключовими при забезпеченні економічної безпеки підприємств мало-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

го та середнього бізнесу як головні чинники її підвищення. Питання, що стосуються забезпечення економічної безпеки підприємства, актуальні в тих країнах, які докорінно змінюють систему державного устрою та/чи перебувають у кризовому стані.

У розвинених країнах світу розробляються цільові стратегічні планові документи щодо зміцнення економічної безпеки підприємств, регіонів, галузей. У таких умовах суб'єкти підприємницької діяльності, виконуючи свою вагому соціальну та економічну місії у суспільстві, опиняються у ситуації належного рівня захищеності свого майна та інтересів від впливу чинників зовнішнього середовища. Тому, цей досвід становить значний інтерес як для розвитку системи безпеки вітчизняних суб'єктів господарювання, так і для безпеки національної економіки в цілому [10, с.30].

Концепція економічної безпеки є однією з найпопулярніших у межах сучасної економічної думки в країнах, що розвиваються. Але ця концепція вже давно відома і широко вивчається в західних країнах. Відтак, з часів Великої депресії, коли був створений Комітет з економічної безпеки в Сполучених Штатах Америки, економічна безпека є традиційним та широковідомим поняттям. Зміст цього поняття визначається для суб'єктів господарювання та домогосподарств як «такий стан, за яким наявне стабільне джерело фінансових надходжень, що дозволяє підтримувати достатній рівень функціонування в даний час і в найближчому майбутньому».

У світі існують дуже різні системи й моделі економічної безпеки. Характеристику та особливості світових систем та моделей економічної безпеки наведено в таблиці.

Економічна безпека США розглядається як невід'ємна і найважливіша зі структурних складових національної безпеки в Стратегії національної безпеки країни та реалізується в законах стосовно окремих аспектів її забезпечення, зокрема:

- загальні питання економічної безпеки зосереджені в законі про економічну безпеку (The Economic Security Act of 1996);
- підвищення ефективності національної освіти й науки відображені в законі про освіту для економічної безпеки (The Education for Economic Security Act of 1999);
- питання податкового регулювання, пріоритетів економічного розвитку, митного протекціонізму – у законі про економічну безпеку та відтворення (The Economic Security & Recovery Act of 2001);
- питання ринку праці, боротьби з безробіттям, економічного захисту населення – у законі про створення робочих місць і економічну безпеку (Job Creation and Economic Security Act of 2002) та ін.

Національні інтереси за рівнем важливості для країни поділяють на три категорії: життєво важливі інтереси; важливі інтереси; гуманітарні та інші інтереси.

Економічні інтереси входять до складу першої категорії важливості національних інтересів США, забезпечення яких є безумовним пріоритетом політики національної безпеки і до яких належать економічний добробут суспільства й захист життєво важливих державних інфраструктур [3, с. 52].

Досвід розв'язання проблем економічної безпеки за всіма її складовими, що накопичений США, використовують за взірець більшість держав, що підштовхує їх

Характеристика та особливості зарубіжних систем та моделей економічної безпеки

Назва моделі або системи	Загальна характеристика
Американська	Орієнтована на поєднання зовнішньої та внутрішньої безпеки; регулюється розвитком законодавчою базою.
Німецька	Ключова увага відводиться забезпеченню системі соціального захисту; економічна безпека підприємств регулюється державою.
Японська	Характеризується акцентом на внутрішню соціальну безпеку, стимулювання роботи персоналу.
Китайська	Характеризується найконцентрованішим виразом систем безпеки держав, що здійснюють будівництво соціалістичного суспільства.
Європейсько-кейнсіанська модель	Розвинена законодавчо-нормативна база, відповідальність і чітке розмежування компетенцій органів державної влади, наявність на кожному етапі розвитку законодавчо затверджені програми економічних пріоритетів, наявність спеціальних державних служб контролю.
Шведська	Характерними рисами є: забезпечення соціального складника економічної безпеки за рахунок соціальних виплат, регулювання відносин зайнятості, політики доходів населення та рівня життя
Індійська	Характерною ознакою є підприємницька самостійність, відсутність державного регулювання.
Новостворених держав чи таких, які здійснюють докорінну зміну системи господарювання	Формуються на поєднанні заходів забезпечення економічної стабільності, державного регулювання, існуючою та перспективною високою рентабельністю підприємств.

Джерело: складено та систематизовано автором на основі: 1; 2; 4; 6; 8; 9; 10

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

до розроблення та впровадження власних схожих концепцій і стратегій національної безпеки, орієнтованих на надійний захист національних економічних інтересів.

Німецька модель економічної безпеки підприємств передбачає здійснення дій, спрямованих на усунення перешкод повноцінній ринкової конкуренції, стимулювання малого бізнесу та зайнятості і, за рахунок високого рівня конкурентоспроможності критичної маси суб'єктів господарської діяльності, формування високого рівня економічної безпеки підприємств, регіонів та держави. Особливістю Німецької моделі є те, що соціальна складова економічної безпеки гарантується державою.

Німеччина разом з іншими країнами ЄС складає найбільшу конкуренцію США та Японії у сфері нарощування НДДКР для підвищення рівня захищеності власних підприємств та країни в цілому [11, с. 41].

Проблеми регулювання економічної безпеки в Японії вирішуються по-іншому ніж в США, Німеччині та інших країнах. Для забезпечення безпеки ця країна не використовує приклади інших країн, а, відштовхуючись від власних досягнень, особливостей, розроблює свою стратегію забезпечення економічної безпеки підприємств, яка не відокремлюється в окрему категорію, а розглядається як частина національної безпеки.

Основою національної безпеки є протистояння зовнішнім загрозам. Економічною складовою забезпечення національної безпеки та економічної безпеки кожного підприємства є: забезпечення ефективного функціонування національної економіки, підвищення конкурентоспроможності національних підприємств за рахунок збільшення експорту та ефективності праці, розвиток зв'язків з країнами, які є важливі для забезпечення безпеки національної економіки та її розвитку.

Високого рівня економічної безпеки японські підприємства досягають за рахунок гнучкості, відсутності жорстких правил щодо діяльності, де заохочується ініціативність з боку працівників всіх рівнів, а також за рахунок адаптивності до кожної конкретної ситуації.

Особливістю Китайської системи забезпечення соціально-економічної безпеки підприємства, перш за все, є жорсткість у залученні та використанні іноземних інвестицій, особливо це стосується підприємств, які працюють у сфері цивільної авіації, банківській, страховій, оборонної та гірничорудної промисловості, залізничного транспорту. Перевага віддається використанню власних коштів, або коштів держави, а іноземні інвестиції намагаються зводити до мінімуму.

У Франції питання забезпечення національної економічної безпеки розглядаються в рамках концепції національної оборони, тому замість терміна «економічна безпека» використовується термін «економічна оборона». Основи концепції економічної безпеки були закладені наприкінці 1950-х років із прийняттям за-

кону з питань організації національної оборони. Головною особливістю французької стратегії економічної безпеки став розгляд національних підприємств як ключового об'єкта економічної безпеки країни.

У зв'язку зі зростаючою економічною залежністю країни й посиленням інтеграції у Європу, в другій половині 1990-х років в країні виникла необхідність розробити ряд заходів по підвищенню економічної безпеки підприємств та країни в цілому. Внаслідок цього були розроблені три напрями забезпечення економічної безпеки, зокрема: захист матеріальних та нематеріальних активів підприємств; проведення постійного моніторингу національних та іноземних конкурентів та вплив на зони, в яких підприємства поступаються конкурентам; запобігання настанню економічної кризи силами держави та спеціалістами підприємств та подолання загроз, викликаних недостатньою та несвоєчасною інформацією, необхідною для прийняття важливих управлінських рішень [11, с. 151].

Для підтримки національних підприємств та підвищенню їхньої економічної безпеки у Франції була створена дворівнева система. На першому рівні при Міністерствах знаходиться управління з підтримки соціально-економічної безпеки підприємств. Головними обов'язками даного управління є збір, обробка та надання підприємствам своєчасної та актуальної інформації про загрози та захист підприємств. На другому рівні здійснюється робота із підтримки соціально-економічної безпеки підприємств, яка проводиться за допомогою управління, що було створене на базі казначейства та з залученням митних служб.

Дуже схожими у сфері забезпечення економічної безпеки підприємств є підходи Англії, Італії та Іспанії. Ці країни мають сильну та ефективну систему забезпечення економічної безпеки підприємств, основою якої є розвинута законодавча база [4, с. 38].

У цих країнах створено ефективну систему забезпечення національної економічної безпеки. Її основу становлять розвинена законодавчо-нормативна база, відповідальність і чітке розмежування компетенції органів державної влади, наявність на кожному етапі розвитку законодавчо затвердженої програми економічних пріоритетів, наявність спеціальних державних служб контролю.

Отже, європейсько-кейнсіанська модель (характерна для Англії, Франції, Італії, Іспанії, Австрії) передбачає забезпечення належного рівня економічної безпеки за рахунок значного посилення ролі державного сектора в економіці, через який забезпечується раціональний розподіл господарських ресурсів з одночасним контролем непередбачуваного впливу приватних економічних інтересів.

Шведська модель базується на пріоритеті забезпечення соціального складника економічної безпеки за рахунок

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

соціальних виплат, регулювання відносин зайнятості, по-літики доходів населення та рівня життя [7, с.78].

В Індії поняття економічної безпеки підприємства ототожнюється з економічною самостійністю, заснованою на принципі покладання на власні сили. У міру переходу від імпортозамінної індустріалізації до більш широкої участі в міжнародному поділі праці, центр ваги економічної безпеки зміщується від самозабезпечення стратегічно важливими товарами й торгово-інвестиційного протекціонізму до безперешкодного доступу індійських товарів і послуг на зовнішні ринки, формування експортної спеціалізації, залучення приватних інвестицій тільки на комерційній основі [2, с.26].

Моделі економічної безпеки новостворених держав чи таких, які здійснюють докорінну зміну системи господарювання (Росія, Білорусь), формуються на поєднанні заходів забезпечення економічної стабільності, керованості та «дозованого» економічного ризику у сферах господарювання, вони характеризуються існуючою та перспективною високою рентабельністю. Усвідомлення базових конфігурацій, мети, завдань та очікуваних результатів за такої економічної моделі має бути визнаним органами державного управління всіх рівнів. Причому метою державного регулювання за такої моделі є раціональне використання обмежених господарських ресурсів, створення умов для розвитку інноваційних проектів, реалізації виробничого потенціалу з максимальною результативністю у мінімальні терміни [1, с. 45].

Отже, проаналізувавши сучасні особливості впровадження моделі економічної безпеки у розвинутих країнах світу, можна екстраполювати цей досвід на українські економічні реалії. Для України на сьогодні важливим є розвиток малого і середнього бізнесу. В країні необхідно створити умови для поширення бізнесу й торговлі, держава не повинна втручатися у розвиток підприємницького середовища, а лише регулювати та стимулювати вкладання внутрішніх та зовнішніх інвестицій. Впровадження спрощеної, прозорої та обґрутованої системи оподаткування буде сприяти розвитку малого та середнього бізнесу. Соціальна та фінансово-економічна стабільність, відсутність корупції, високий рівень економічної свободи, макроекономічного управління та конкурентоспроможності, є основним орієнтиром при трансформації економічної моделі України, яка прагне інтегруватися до європейської спільноти.

Висновки

Отже, провівши аналіз зарубіжного досвіду регулювання економічної безпеки підприємств, можна зробити висновок, що деякі країни мають певні специфічні засоби досягнення економічної безпеки підприємств. Так, підприємства США та Німеччини для підтримки власної безпеки, окрім власних відділів безпеки, використову-

ють державні та суспільні правоохоронні органи; а особливість японського підходу полягає у політиці, що стосується персоналу, де співробітники працюють на благо компанії, а компанії, натомість, надають багато пільг та заохочень своїм співробітникам; економічна безпека підприємництва Китаю характеризується найконцептуальнішим виразом систем безпеки держав, що здійснюють будівництво соціалістичного суспільства; європейсько-кейнсіанська модель характеризується посиленням ролі державного сектора; Шведська модель базується на пріоритеті забезпечення соціально-господарського складника економічної безпеки; індійська економічна безпека підприємств характеризується економічною самостійністю. Моделі економічної безпеки новостворених держав чи таких, які здійснюють докорінну зміну системи господарювання, ґрунтуються на забезпечені економічної стабільності, керованості та «дозованого» економічного ризику у сферах господарювання.

Таким чином, міжнародний досвід показує, що найефективнішими інструментами забезпечення економічної безпеки підприємств є створення ефективної законодавчої бази, здійснення постійних профілактик загроз, проведення політики ефективного використання персоналу, постійно мотивуючи, оцінюючи та контролюючи, використовуючи можливості кожного співробітника, а також потенціалу колективу в цілому, використовуючи інновації для підтримки своїх позицій.

Список використаних джерел

1. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміщення : монографія / Т.Г. Васильців. – Львів : Арап, 2008. – 384 с.
2. Драган О. І. Соціально-економічна безпека [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів / О.І. Драган.– К.: НУХТ, 2013. –114 с.
3. Єдинак, В. Ю. «Світовий досвід розв'язання проблеми забезпечення економічної безпеки.» Держава та регіони, Серія: Економіка та підприємництво, 2009. – с. 51–54.
4. Живко З.Б. Соціально-економічна безпека: практикум / З.Б. Живко, М.Л. Керницька, В.І. Франчук. – Львів: Ліга-Прес, 2009. – 136 с.
5. Захаров О.І. Комплексність економічної безпеки підприємства та впливи зовнішнього середовища / О.І. Захаров // Ефективність управління в процесі реформування: макро та мікро-економічний аспекти: колективна монографія / за наук. ред. проф. І.Ф. Радіонової. – К.: ВНЗ «Університетекономіки та права «КРОК», 2012. – 364 с.
6. Зеркалов Д.В. Экономическая безопасность: монография / Д.В. Зеркалов. – К. : Основа, 2011. – 587 с.
7. Кислова Л.А. Особливості формування моделі економічної безпеки країни / Л.А.Кислова // Вісник приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки, 2014. – Вип. 27 – С.73–80.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВІДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

8. Михасюк І., Державне регулювання економіки / А. Мельник, М. Крупка, З. Залога; за ред. д-ра екон. наук, проф., акад. АН вищої школи України І. Михасюка. – ЛНУ ім. І. Франка. – К.: Атіка, Ельга–Н, 2000. – 592 с.
9. Орлик О. В. Економічна безпека підприємства: властивості, стратегія та методи забезпечення / О. В. Орлик // Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки: [колективна монографія у 2т.]. – Дніпропетровськ: «ФОП Дробязко С.І.», 2014. – Т. 2. – С. 176–182.
10. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства: наочний посібник / укл. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2012. – 262 с.
11. Світова економіка: підручник / А.С. Філіпенко та ін. – К.: Либдъ, 2007. – 640 с.
12. Соскін І.О. Трансформація інтегративної економічної моделі України в контексті швейцарського досвіду / І.О. Соскін // Збірник наукових праць «Формування ринкових відносин в Україні». – 2011. – №6 (121). – С. 182–189.

А.В. КАЛИНИЧ,

студент Київський національний університет технологій та дизайну,

І.О. ТАРАСЕНКО,

д. е. н., професор Київський національний університет технологій та дизайну

Особливості управління фінансовою безпекою підприємства

Досліджено теоретичні підходи до визначення поняття фінансової безпеки підприємства, особливості методичного забезпечення системи управління фінансовою безпекою підприємства.

Ключові слова: управління, фінансова безпека, методичне забезпечення системи управління фінансовою безпекою.

А.В. КАЛИНИЧ,

студент Киевский национальный университет технологий и дизайна

И.А. ТАРАСЕНКО

д. э. н., профессор Киевский национальный университет технологий и дизайна

Особенности управления финансовой безопасностью предприятия

Изучены теоретические подходы к определению понятия экономической безопасности предприятия, особенности методического обеспечения системы управления финансовой безопасностью предприятия.

Ключевые слова: управление, финансовая безопасность, методическое обеспечение системы управления финансовой безопасностью.

А. KALYNYCH,

student of Kyiv National University of Technology and Design

I. TARASENKO,

Doctor of Economics, professor of Kyiv National University of Technology and Design

Features of financial security companies

Theoretical approaches to the definition of economic security, particularly methodical maintenance of financial enterprise security management system.

Keywords: management, financial security, methodical provision of financial security management system.

Постановка проблеми. Фінансово-економічну безпеку підприємства слід розглядати як такий стан системи регулювання, а також рівень розвитку підприємництва в державі (регіоні), за якого дотримуються гарантії захищеності життєво важливих інтересів окремо взятих суб'єктів підприємницької діяльності та підприємництва загалом від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дане питання висвітлюють у працях такі вчені: Вергун А. М., Вишнівська Б., Войнаренко М., Єрмошенко, М.М., Зайнчковський А. О., Картузов Є. П., Кириченко О.А., Коваленко Д. І., Малик О. В., Микитюк П. П., Мороз О. В., Нижник О. В.

Сучасні умови господарювання вимагають підвищення ефективності управління фінансовою та економічною діяльністю підприємств. На сьогодні особливо гостро стоїть проблема необхідності зміни підходів до дослідження фінансово-економічної безпеки, що пояснюється якісними та кількісними змінами, які відбуваються як у локальному, так і глобальному середовищі.

Мета статті. Вивчення класичних та сучасних підходів до організації системи фінансової безпеки підприємства, які висвітлено в наукових працях зарубіжних та вітчизняних вчених з питань організації системи фінансової безпеки підприємства.